

**NOWE DZIESIĘCIOLECIE``
NOWY WZROST GOSPODARCZY –
NOWE MOŻLIWOŚCI KAZACHSTANU**
**Orędzie Prezydenta Republiki Kazachstanu Nursułtana Nazarbajewa
do narodu Kazachstanu**

**1. Realizacja Planu Strategicznego 2010 –
najważniejszy obszar rozwoju kraju**

W 1997 roku po przyjęciu Strategii Kazachstan 2030 sformułowana została koncepcja długoterminowa i określone główne cele oraz priorytety kraju, które otrzymały swoją naturalną kontynuację w Planie Strategicznym do 2010 roku.

Zaczęliśmy żyć tak, jak zaplanowaliśmy i osiągnęliśmy następujące rezultaty.

Jeszcze w 2008 roku – czyli dwa lata wcześniej niż zaplanowano – podwoiliśmy w porównaniu do roku 2000 poziom PKB a także efektywnie wypełniliśmy socjalne zobowiązania państwa.

Średnia płaca wzrosła pięciokrotnie a średnia emerytura zwiększyła się trzykrotnie.

Odsetek ludności o dochodach poniżej minimum socjalnego zmniejszył się czterokrotnie (z 50 do 12 proc.).

Poprawiły się podstawowe wskaźniki zdrowia ludności. Średnia długość życia zwiększyła się z 65 do 68 lat.

Dwukrotnie zmniejszyła się umieralność okołoporodowa, półtora raza wzrosła liczba urodzin.

W ciągu dziesięciu lat zbudowano 652 szkoły i 463 placówki ochrony zdrowia.

Obecnie funkcjonują u nas centra medyczne na światowym poziomie – Narodowe Centrum Matki i Dziecka oraz Instytut Neurochirurgii.

W tym roku otwarte zostanie Centrum Kardiochirurgii. Opieka medyczna w Kazachstanie poprawia się w każdym obszarze.

Dzięki temu ratujemy życie tysięcy naszych obywateli!

Uznając nasze osiągnięcia ONZ w Raporcie z 2009 roku włączyła Kazachstan do kategorii krajów z wysokim poziomem potencjału ludzkiego. Jest to bezsporne świadectwo naszego zwiększonego dobrobytu! W ciągu ostatnich dziesięciu lat posiadaczami własnego mieszkania stało się 350 tysięcy rodzin – to mniej więcej 1,2 miliona ludzi. Zbudowano i wyremontowano 32 tysiące kilometrów dróg – to jedna trzecia wszystkich dróg w Kazachstanie.

Zgodnie z literą i duchem Strategii Rozwoju Kazachstanu do 2030 wykonaliśmy wszystkie zadania wyznaczone na pierwsze dziesięciolecie XXI wieku.

2. Okres kryzysu – czas podejmowania prawidłowych decyzji

Światowy kryzys finansowo-gospodarczy wpłynął na tempo wzrostu gospodarki ale nie zatrzymał naszego rozwoju. Zgromadzony potencjał gospodarczy zapewnił nam stabilność w niezwykle trudnych kryzysowych bataliach ostatnich trzech lat.

Obroniliśmy finansowy system kraju, uratowaliśmy tworzące system banki.

Nie zostawiliśmy w biedzie małych i średnich przedsiębiorstw. Uzyskaliśmy niebywały wzrost „własności kazachskiej” w zakupach państwowych krajowych i międzynarodowych firm.

Udzieliliśmy bezprecedensowego wsparcia przemysłowi rolniczemu.

Państwo wzięło na siebie wydatki związane z ukończeniem projektów budownictwa spółdzielczego.

Dzięki skutecznej realizacji programu „Mapa Drogowa 2009” w regionach zrealizowano 862 projekty rekonstrukcji składników gospodarki komunalnej. Wyremontowano 737 kilometrów linii energetycznych, 1029 kilometrów sieci wodociągowej, 284 kilometrów sieci ciepłowniczej, dróg samochodowych, setki szkół i szpitali, obiekty kultury i sportu.

Tak ważną pracę, której efekty widać było w każdej wsi, wykonaliśmy po raz pierwszy. Naród jest nam za to wdzięczny – zrobiliśmy dobrą robotę.

Wszystko to działa się pod moją kontrolą, sprawnie i transparentnie.

Nie dopuściliśmy do recesji, bo wiedzieliśmy, co trzeba robić i robiliśmy to szybko.

Wielki Jawaharlal Nehru powiedział niegdyś: „Szczęście często sprzyja tym, którzy działają odważnie.” Działaliśmy odważnie.

W roku 2009 wzrost gospodarczy wyniósł 1,1 proc. a w przemyśle 1,7 proc. Znaleźliśmy się w wiodącej grupie krajów, które odnotowały wzrost. Rezerwy międzynarodowe brutto i aktywa Funduszu Narodowego przekroczyły kwotę 50 miliardów dolarów i wzrosły w ciągu ostatnich 10 lat ponad 25 razy.

Należy zwrócić uwagę, że w zeszłym roku wydaliśmy część środków, a dziś wartość Funduszu jest wyższa niż w grudniu ubiegłego roku.

Dzięki Funduszowi podjęliśmy kroki antykryzysowe ale też przywróciliśmy państwu ważne aktywa, które musieliśmy sprzedać, gdy było nam ciężko. Myślę tu o Elektrowni GRES-1, kopalni odkrywkowej Bogatyr, naszych udziałach w polu naftowym Kaszagan, MangistauMunaiGaz i wszystkich trzech zakładach przetwórstwa ropy.

Poziom bezrobocia wyniósł 6,3 proc., a jest to mniej niż w czasach przed kryzysem. Dzięki efektywnie realizowanej strategii zatrudnienia, w kraju stworzono ponad 400 tys. miejsc pracy.

Przetrwaliśmy. Przystępujemy teraz do realizacji strategii rozwoju do 2020 roku.

3. Plan strategiczny 2020 – Kazachska droga do sukcesu.

Czekają nas:

1. Przygotowanie gospodarki do rozwoju pokryzysowego;
2. Uzyskanie stabilnego wzrostu gospodarczego poprzez industrializację i rozwój infrastruktury;
3. Aktywne inwestowanie w przyszłość w celu zwiększenia konkurencyjności kapitału ludzkiego;
4. Zapewnienie mieszkańcom Kazachstanu wysokiego poziomu usług socjalnych oraz mieszkaniowo-komunalnych;
5. Wzmocnienie zgody między narodami, zwiększenie bezpieczeństwa narodowego, dalszy rozwój stosunków międzynarodowych.

3.1 Dywersyfikacja gospodarki – klucz do sukcesu.

Stały i zrównoważony rozwój w najbliższych 10 latach będzie zagwarantowany dzięki jak najszybszej dywersyfikacji i zwiększeniu konkurencyjności gospodarki państwowej.

Najważniejszym zadaniem jest kompleksowy wzrost efektywności pracy.

W Kazachstanie, jeśli patrzeć na gospodarkę całościowo, jeden robotnik w ciągu roku produkuje towary o wartości 17 tysięcy dolarów. W krajach rozwiniętych wskaźnik ten przekracza 90 tysięcy dolarów.

Wniosek jest bardzo prosty – trzeba poprawić sytuację – zwiększać efektywność i wdrażać innowacje.

Ocena i finansowe wsparcie udzielane według tych kryteriów pracy na wszystkich poziomach zarządzania a także kontrola będą głównym zadaniem rządu.

Tylko innowacje zapewnią szybki wzrost efektywności pracy.

Z mojego polecenia rząd opracował rządowy program intensywnego rozwoju industrialno-innowacyjnego oraz szczegółową mapę industrializacji kraju.

Te dwa dokumenty to szczegółowy plan działań mówiący o tym, co, gdzie i jak będziemy budować w ciągu najbliższych pięciu lat. Dziś chodzi o realizację 162 projektów o łącznej wartości inwestycji 6,5 trylionu tenge, co stanowi 40 proc. PKB kraju. Projekty te pozwolą nam utworzyć 200 tysięcy nowych miejsc pracy w ciągu najbliższych trzech lat.

W ciągu najbliższych pięciu lat wprowadzone zostaną do eksploatacji takie przedsiębiorstwa jak wielki kompleks gazowo-chemiczny, fabryki nawozów mineralnych, szereg wielkich stacji elektroenergetycznych – Elektrociepłownia Bałchaszka, Mojnaska Elektrownia Wodna, nowy blok elektrowni GRES 2 i wiele innych. Do roku 2014 zrekonstruujemy wszystkie trzy zakłady przetwórstwa ropy, co pozwoli nam całkowicie zaspokoić wewnętrzne potrzeby dotyczące całego spektrum produktów naftowych.

Każdy projekt industrialny w każdym regionie musi być wzięty pod szczególną ochronę nie tylko władz lokalnych ale i społeczeństwa. Praca ta powinna się stać ogólnonarodowym zadaniem na najbliższą dekadę.

Tylko w ten sposób zdołamy dołączyć do grupy 50 najbardziej konkurencyjnych gospodarczo państw świata.

Dla partii Nur Otan wypełnienie Strategii 2020 powinno być głównym kierunkiem pracy. Nikt nie powinien stać z boku, bo tylko tak zapewnimy nowy wzrost gospodarczy Kazachstanu.

Powstaje jednolite centrum zarządzania (sztab) z Premierem na czele oraz centra w regionach zarządzane przez akimów. Ich zadaniem jest wdrożenie Strategii. Trzeba pracować tak, jak pracowaliśmy w 2009 roku nad programem „Mapa Drogowa”.

Ministrowie i akimowie odpowiadają za rozwiązywanie bieżących problemów. To także oni mobilizują wszelkie dostępne środki.

Rozwój industrialny to nasza szansa na nowe dziesięciolecie i nowe możliwości dla kraju.

Kazachstan będzie uprzemysłowionym państwem, które odniesie sukces – jestem o tym absolutnie przekonany.

Innym ważnym segmentem jest rozwój przemysłu rolniczego. Powinien on iść w trzech podstawowych kierunkach.

Po pierwsze główny akcent powinien być położony na wzrost produktywności pracy.

Produktywność pracy w przemyśle rolniczym jest u nas bardzo niska i wynosi około 3 tysięcy dolarów na jednego zatrudnionego w ciągu roku. W tym czasie w krajach rozwiniętych wskaźnik ten wynosi 50-70 tysięcy dolarów.

Oto perspektywa wzrostu dla rolnictwa. Dlatego też naszym zadaniem na najbliższy czas, już do 2014 roku, jest co najmniej podwojenie produktywności w rolnictwie.

W tym celu niezbędna jest rolniczo przemysłowa dywersyfikacja, czyli gwałtowny wzrost przetwórstwa produktów rolnych, nowe wyposażenie, nowe technologie i podejście do rolnictwa. Trzeba wykorzystać doświadczenia międzynarodowe i jak najszybciej wdrażać je do naszego przemysłu rolniczego.

Po drugie należy zapewnić bezpieczeństwo handlowe kraju.

Do 2014 roku ponad 80 proc. rynku wewnętrznego powinny stanowić produkty spożywcze produkowane w kraju. Mamy po temu możliwości.

Po trzecie trzeba wykorzystać potencjał eksportowy. W pierwszej kolejności powinny to być rynki krajów Unii Celnej, Azji Środkowej, Kaukazu i Bliskiego Wschodu. Budujemy już linie kolejowe „Żetygen – Korgas” i „Uzień – granica z Turkmenistanem”, które ułatwią naszym produktom dostęp na rynki Chin i krajów Zatoki Perskiej. Autostrada „Chiny Zachodnie – Europa Zachodnia”, którą zaczniemy budować, będzie ważną magistralą dla towarów.

Oddzielnie chciałbym zatrzymać się na sektorach „gospodarki przyszłości”. Jej podstawą powinien stać się produktywny i sprawnie funkcjonujący państwowy system innowacyjny.

Toczą się już w tym kierunku odpowiednie działania. Idziemy dalej. W ramach Nowego Uniwersytetu w Astanie powstaną trzy nowe centra naukowe.

Centrum nauk o życiu będzie prowadzić wspólnie z wiodącymi światowymi centrami naukowymi prace w zakresie transplantacji organów, sztucznego serca i płuc, komórek macierzystych i medycyny długowieczności.

Centrum badań energetycznych będzie zajmować się zagadnieniami odnawialnych źródeł energii, fizyki i techniki energii wysokich.

Instrumentalne centrum międzydiscyplinarne będzie ośrodkiem inżyneryjnym, bazą laboratoryjną i biurem konstruktorskim.

Wszystkie trzy centra powstaną już w tym roku.

Polecam Rządowi opracowanie wszechstronnego planu naukowo-technologicznego rozwoju kraju do 2020 roku z uwzględnieniem naszego przemysłu w 2010 roku.

Niezbędne jest także przyspieszenie prac nad nową ustawą „O nauce”.

Jest to ważne dla naszego dalszego rozwoju.

3.2 Rozsądna polityka handlowa wsparciem dla konkurencyjności gospodarki

Kazachstan jest aktywnym uczestnikiem procesów integracyjnych we Wspólnocie Niepodległych Państw. Związanie z Rosją i Białorusią Unii Celnej, która weszła w życie 1 stycznia 2010 roku to zwieńczenie wszystkich kazachskich inicjatyw integracyjnych.

Następnym etapem integracji tych trzech państw będzie utworzenie z dniem 1 stycznia 2012 roku Jednolitej Przestrzeni Gospodarczej. To najwyższy stopień integracji – zapewniony będzie swobodny przepływ kapitału i siły roboczej.

Podtrzymując regionalne związki gospodarcze w WNP Rząd powinien aktywować procesy sprzyjające wstąpieniu do Światowej Organizacji Handlu na warunkach, które odpowiadają priorytetom rozwoju gospodarczego Kazachstanu.

Uważam, że już teraz nasi przedsiębiorcy powinni prawidłowo ocenić pojawienie się nowych możliwości, poważnie zająć się opracowaniem efektywnych strategii wejścia na nowe rynki i pracować nad zwiększeniem konkurencyjności.

W końcu mówi się „Gdzie nie ma konkurencji, śpi się lepiej, ale żyje gorzej”. A Kazachowie zamierzają żyć lepiej i nie pozwolą sobie przeszkodzić w realizacji tego zamierzenia.

3.3 Inwestycje zagraniczne

Jest oczywiste, że na realizację naszych planów dywersyfikacji samych tylko zasobów państwowych nie wystarczy. Głównym źródłem finansowania powinny stać się bezpośrednio inwestycje zagraniczne.

Jednym z podstawowych tematów omawianych podczas moich podróży zagranicznych były kwestie inwestycji w Kazachstanie. Wiele państw widzi sens inwestowania w naszą gospodarkę.

Dziś wyjaśniona jest już kwestia przyciągnięcia inwestycji z Chin, Korei Południowej, Zjednoczonych Emiratów Arabskich a także od spółek francuskich, włoskich czy rosyjskich w wymiarze 20 miliardów dolarów.

Środki te przeznaczone zostaną na sektory niezwiązane z surowcami naturalnymi. Zapewnią one uruchomienie dziesiątków obiektów programu przemysłowego, infrastruktury i wspólnych przedsiębiorstw.

Przyciągnięto także inwestycje na autostradę „Zachodnie Chiny – Europa Zachodnia” w kwocie około trzech miliardów dolarów i na gazociąg z zachodu na południe kraju – dwa miliardy dolarów.

I wszystko to nie licząc inwestycji w sektor surowcowy, które wyniosą ponad 10 miliardów dolarów. Jak widzicie wykonana została ogromna praca dla zagwarantowania na ten Program zasobów finansowych i materialnych.

Powinniśmy stworzyć w Kazachstanie najbardziej korzystne warunki dla inwestorów gotowych pracować w naszym regionie.

Uwzględniając priorytety rozwoju przemysłowego musimy opracować nowe podejście do funkcjonowania specjalnych stref gospodarczych i parków przemysłowych. Polecam Rządowi opracowanie nowego projektu ustawy o specjalnych strefach gospodarczych.

Ogromnym potencjałem przyciągnięcia prywatnych inwestycji dysponuje mechanizm partnerstwa publiczno prywatnego.

Uruchomiliśmy ten mechanizm w Kazachstanie, jednak potrzebuje on udoskonalenia zgodnie z najlepszą praktyką światową.

Polecam Rządowi wniesienie w pierwszym półroczu odpowiednich zmian w prawie o koncesjach. W celu wdrożenia zasady finansowania projektowego trzeba przewidzieć w naszym prawodawstwie możliwość stworzenia specjalnych organizacji projektowych z osobnym statusem prawnym.

3.4 Przedsiębiorczość – siła napędowa gospodarki

Jądrem dywersyfikacji będzie przedsiębiorczość.

Chcielibyśmy widzieć potężną klasę przedsiębiorców, gotową brać na siebie ryzyko, zdobywać nowe rynki i wdrażać innowacje.

Właśnie przedsiębiorcy są siłą napędową modernizacji gospodarki.

W związku z tym polecam Rządowi, by od 2010 roku zapewnił wprowadzenie jednolitego programu budżetowego na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w regionach.

Proponuję nazwać ten program „Mapa drogowa biznesu – 2020”.

Program ten będzie miał na celu utworzenie stałych miejsc pracy poprzez rozwój nowej warstwy przedsiębiorczości w regionach. Przede wszystkim mam tu na myśli małe i średnie firmy.

Środki przeznaczone na ten program powinny być wykorzystywane w następujących obszarach:

- subsydiowanie stawki oprocentowania kredytów,
- częściowe gwarantowanie kredytów dla małych i średnich firm,
- wsparcie dla prowadzenia biznesu,
- przekwalifikowanie kadr i podniesienie kwalifikacji, praktyki młodzieżowe i socjalne miejsca pracy.

„Mapa drogowa biznesu 2020” otwiera nowe możliwości zarówno dla przedsiębiorczości jak i dla banków i inwestorów, co związane jest z finansowaniem projektów niezwiązanych ze złożami naturalnymi.

Rząd wspólnie z akimami powinien opracować w ramach trzyletniego budżetu spójne ograniczenia finansowania w rozbiu na lata. Powinny być one oparte na ocenie potencjału gospodarczego każdego regionu. Środki te przekazywane będą regionom.

Akimowie będą ponosić pełną odpowiedzialność za projekty małych i średnich firm finansowane w ramach programu.

Polecam Rządowi przekazanie środków lokalnej władzy wykonawczej, której ośrodki mają stać się korporacjami do spraw rozwoju biznesu.

3.5 Towary wyprodukowane w Kazachstanie – wskaźnik udanej realizacji planu 2020

Kluczowym kierunkiem industrializacji powinno być wspieranie naszych eksporterów działających poza branżą surowców naturalnych.

Kazachski przemysł na rynkach eksportowych powinien być reprezentowany przez szeroki wachlarz naszych krajowych marek. Dlatego zadaniem Rządu jest zbudowanie holistycznego systemu wsparcia eksporterów. System ten ma zakładać finansowanie zdobywania podstawowych środków, wsparcie eksportu, granty dla eksporterów, finansowanie handlowe.

3.6 Rozwój regionów rozwojem kraju

Nie zdołamy jednak osiągnąć oczekiwanej dywersyfikacji bez reformy rozwoju regionalnego. Dlatego konieczne jest rozpoczęcie tworzenia centrów wzrostu gospodarczego. Na zachodzie Kazachstanu trzeba rozwijać sektor naftowo-gazowy, przemysł chemiczny, produkcję sprzętu i możliwości transportowe.

W centrum, na północy, południu i wschodzie – kompleks wydobywco metalurgiczny, przemysł atomowy, chemiczny i rolniczy.

Sektory oparte na bazie wewnętrznego popytu należy rozwijać równoległe z przemysłem tradycyjnym a także w miastach Ałmaty i Astana dysponujących dużym potencjałem kadrowym.

Sektory niezwiązane z surowcami naturalnymi a dysponujące wysokim potencjałem eksportowym należy rozwijać w północnych i południowych regionach kraju.

Sektory gospodarki przyszłości należy rozwijać w Ałmaty i w Astanie.

Szczególne znaczenie będzie przywiązywane do rozwoju naszej stolicy – Astany, miasta dysponującego konkurencyjną gospodarką i przyciągającego zarówno mieszkańców naszego kraju jak i turystów.

Nowa polityka regionalna to kluczowa część Strategicznego Planu 2020.

Polecam Rządowi, by wspólnie z akimami regionów oraz miast Astany i Ałmaty starannie przeanalizował zagadnienia polityki inwestycyjnej w regionach.

3.7 Bazowe warunki realizacji Strategicznego Planu 2020

By przygotować gospodarkę do globalnej odbudowy i podnieść jej odporność na wyzwania zewnętrzne, należy uporać się z potrójnym zadaniem:

Po pierwsze należy znacząco poprawić klimat dla biznesu.

Po drugie zapewnić stabilne funkcjonowanie systemu finansowego.

Po trzecie kontynuować budowę godnego zaufania systemu prawnego.

Polecam Rządowi zmniejszenie do roku 2011 o 30 proc. kosztów operacyjnych biznesu związanych z zarejestrowaniem i prowadzeniem firmy. A do roku 2015 o kolejne 30 proc.

Do końca dekady udział małych i średnich przedsiębiorstw w PKB powinien wzrosnąć do 40 proc. Do roku 2020 Kazachstan powinien znaleźć się w grupie 50 krajów z najlepszym klimatem dla biznesu. Należy zapewnić stabilność i ciągłą pracę systemu finansowego.

Konieczne należy zintensyfikować funkcjonowanie krajowego rynku funduszy, który do 2020 roku powinien stać się regionalnym centrum bankowości islamskiej w WNP i w Azji Środkowej oraz wejść do dziesiątki wiodących centrów finansowych Azji.

Regulacja w krajowym systemie finansowym powinna odpowiadać na wyzwania i zagrożenia niesione przez świat po okresie kryzysu.

Regulacje finansowe powinny zapewniać obniżenie zewnętrznych zobowiązań sektora bankowego.

Przy tym lwią część zewnętrznych pożyczek powinna być przeznaczona na budowanie efektywnych i konkurencyjnych przedsiębiorstw.

Należy odciąć banki od struktur jawnie bądź niejawnie afiliowanych.

Należy pilnować, by banki zajmowały się wyłącznie działalnością bankową i żeby ich działalność była całkowicie transparentna.

Pomogliśmy bankom przetrwać w czasie kryzysu, teraz banki powinny pomóc gospodarce w odbudowie i rozwoju po kryzysie.

W warunkach kryzysu swego rodzaju buforem bezpieczeństwa był dla nas Fundusz Narodowy. Teraz ma on za zadanie stać się gwarantem stabilizacji i rozkwitu.

Rząd musi poważnie zająć się zwiększaniem potencjału dochodów budżetowych spoza sektora surowców naturalnych.

Do końca tej dekady pozanaftowy deficyt budżetowy powinien wynosić nie więcej niż 3 proc. PKB. W przyszłości nie powinno być go wcale. Poczynając od bieżącego roku gwarantowany transfer budżetowy będzie ustalony na 8 miliardów dolarów.

Transfer ten powinien być przeznaczony przede wszystkim na rozwój industrializacji.

Żadnych innych pożyczek z Funduszu Narodowego i żadnych dodatkowych transferów budżetowych nie będzie.

Zakładając takie podejście, aktywa Narodowego Funduszu do roku 2020 powinny wzrosnąć do 90 miliardów dolarów, czyli do kwoty równej co najmniej 30 proc. PKB.

Polecam Rządowi przekazanie mi do zatwierdzenia w pierwszym kwartale bieżącego roku nowej koncepcji formowania i wykorzystywania Funduszu Narodowego.

W sumie do 2020 roku powinniśmy osiągnąć następujące rezultaty przyspieszonej dywersyfikacji gospodarki:

Udział przemysłu przetwórczego w PKB powinien wynosić co najmniej 13 proc.

Udział eksportu towarów spoza sektora surowców naturalnych w całym eksporcie powinien wzrosnąć z 27 do 45 proc. Produktywność w przemyśle przetwórczym powinna zwiększyć się dwukrotnie, a w rolnictwie co najmniej czterokrotnie.

Udział sektora energetycznego w PKB powinien spaść o co najmniej 25 proc. Udział przedsięwzięć innowacyjnych powinien wzrosnąć z 4 do 20 proc. Już do 2015 roku potencjał eksportowy rolnictwa powinien wzrosnąć z 4 do 8 proc. a wewnętrzne potrzeby budownictwa w 80 proc. powinny być zaspokajane kazachskimi materiałami budowlanymi.

Oto konkretne zadanie stojące przed Rządem oraz akimami. Oto czego będziemy oczekiwać. Dlatego należy zwiększyć odpowiedzialność osób zarządzających wszystkimi firmami i przedsiębiorstwami. Jest to zadanie globalne – kluczowe dla państwowości i niezależności.

Za pięć lat rząd powinien doprowadzić do podwojenia eksportu i produkcji w sektorze metalurgicznym oraz potrojenia produkcji w sektorze chemicznym. Do 2015 roku dochody budżetu z nowych projektów powinny wzrosnąć do 300-400 miliardów tenge obniżając zależność od sektora surowców naturalnych.

4. Człowiek – największe bogactwo kraju

Skuteczność realizacji strategii modernizacji kraju zależy przede wszystkim od wiedzy oraz socjalnego i fizycznego samopoczucia Kazachów.

4.1 Edukacja

Do 2020 roku wszystkie dzieci zarówno w miastach jak i na wsiach będą objęte edukacją przedszkolną. Mamy ogromny potencjał partnerstwa publiczno-prywatnego. Prywatne rodzinne domy dziecka i mini centra to alternatywa dla placówek publicznych.

Polecam Rządowi opracowanie wspólnie z akimami i wdrożenie już w pierwszym półroczu bieżącego roku specjalnego programu „Bałapan”, mającego na celu zapewnienie dzieciom lepszego dostępu do wczesnej edukacji.

Rząd powinien podjąć kroki mające na celu zapewnienie, by do 2020 roku funkcjonował 12-letni model edukacji średniej. Wykształcenie zawodowe i techniczne powinno być oparte o profesjonalne standardy i silnie związane z potrzebami gospodarki.

Jakość wyższego wykształcenia powinna odpowiadać najwyższym wymogom międzynarodowym. Wyższe uczelnie powinny dążyć do znalezienia się w rankingach czołowych uniwersytetów świata.

Do 2015 roku powinien w pełni funkcjonować Narodowy System Innowacyjny a do 2020 powinien on już przynosić rezultaty w postaci opracowań, patentów i gotowych technologii wprowadzanych w kraju.

Priorytet w sferze edukacji otrzymają projekty podobne do tworzonych i funkcjonujących w Astanie unikalnych placówek oświatowych – „Nowego Uniwersytetu Międzynarodowego”, „Funduszu Specjalnego” i „Szkół Intelktualnych”.

Zgodziłem się, by wspomniane placówki nosiły moje imię.

Należy uczynić wszystko, by stały się one okrętami flagowymi krajowego systemu edukacji i aby powstawały w nich współczesne programy edukacyjne, które byłyby wdrażane w całym kraju.

Aby zapewnić pełnowartościowe funkcjonowanie tym placówkom, polecam Rządowi w pierwszym kwartale bieżącego roku opracowanie i przekazanie do parlamentu stosownego projektu ustawy.

4.2 Ochrona zdrowia

Zdrowie narodu to kluczowy warunek sukcesu Kazachstanu na drodze do osiągnięcia celów strategicznych.

Obecnie przygotowujemy się do wprowadzenia zorientowanego na efekty systemu finansowania i opłacania usług medycznych. Wszystkie warunki bazowe konieczne do utworzenia efektywnego systemu dostępu do leków zostały spełnione.

50 proc. leków będzie produkowane w naszym kraju.

Konieczne jest przyspieszenie procesu wprowadzania poprawek do ustaw dotyczących funkcjonowania państwowych instytucji ochrony zdrowia i edukacji.

Zdrowy tryb życia i zasada solidarnej odpowiedzialności człowieka za własne zdrowie – oto, co powinno stać się kluczowym elementem państwowej polityki w obszarze ochrony zdrowia i codziennego życia ludzi.

Infrastruktura sportowa, którą przygotowujemy na Igrzyska Azjatyckie 2011 zapewni warunki do powszechnego rozwijania kultury fizycznej, ponieważ inne regiony nie będą chciały odstawać od Astany czy Ałmaty.

Ministerstwo Turystyki i Sportu wspólnie z akimami powinno zaplanować działania na rzecz masowego uprawiania sportu w naszym kraju, a następnie je wdrożyć.

Do 30 proc. mieszkańców Kazachstanu powinno uprawiać sporty.

Tylko pod tym warunkiem możemy zaobserwować znaczące postępy.

Jest to zadanie całego Rządu.

Działania podejmowane przez Rząd na rzecz budowania i wyposażania w sprzęt obiektów ochrony zdrowia, przygotowania specjalistów, promowania zdrowego trybu życia powinny do 2020 roku obniżyć o połowę umieralność okołoporodową i śmiertelność niemowląt, o 30 proc. zmniejszyć ogólną śmiertelność, a także zmniejszyć zachorowalność na gruźlicę do 20 proc.

Jednocześnie przewidywana długość życia zwiększy się do 72 lat. Za tym suchymi cyframi kryją się tysiące uratowanych istnień naszych obywateli. To najważniejszy cel. I powinniśmy koniecznie go osiągnąć.

4.3. Poprawa jakości życia i opieka socjalna.

Jednym z kluczowych zadań w rozpoczynającej się dekadzie jest poprawa jakości życia wszystkich obywateli Kazachstanu, umocnienie społecznej stabilności i wzrost poczucia bezpieczeństwa. Państwo zajmie się przygotowaniem wszystkich warunków, które umożliwiłyby zwiększenie liczby ludności kraju do 2020 roku o 10 proc.

Naszym priorytetem w polityce społecznej będzie zapewnienie mieszkańcom pracy.

Dlatego wyznaczam następujące zadanie: do roku 2020 poziom bezrobocia nie powinien przekraczać 5 proc, a osoby z dochodami poniżej minimum socjalnego powinny stanowić najwyżej 8 proc.

Wsparcie socjalne powinno być dostępne tylko osobom potrzebującym i odpowiadać współczesnym standardom oraz poziomowi życia w Kazachstanie.

Do roku 2015 najniższa emerytura powinna wzrosnąć do poziomu 60 proc. minimum socjalnego, a wysokość wypłacanych przez państwo zasiłków pójść w górę o 1,2 raza w porównaniu z 2010 rokiem.

Jesteśmy konsekwentni w swoich działaniach. W zeszłym roku o 25 proc. podnieśliśmy emerytury, stypendia, pensje pracowników sfery budżetowej. Zasiłki wzrosły średnio o 9 proc.

W budżecie na ten rok założone jest podniesienie o 20 proc. emerytur od 1 stycznia, a stypendiów i pensji pracowników sfery budżetowej – od 1 lipca.

Uważam, że pozytywna dynamika wzrostu gospodarczego w zeszłym roku pozwala na realizację 25-procentowego zwiększenia stypendiów i płac pracownikom sfery budżetowej trzy miesiące wcześniej – od kwietnia 2010 roku. Polecam Rządowi poczynienie niezbędnych kroków do realizacji tego celu.

4.4 Troska o weteranów

W bieżącym roku świętować będziemy 65. rocznicę zwycięstwa w II wojnie światowej. To ważna data w naszej historii.

Każdemu uczestnikowi wojny i inwalidzie wojennemu wypłacona zostanie jednorazowa zapomoga z budżetu państwa w wysokości 65 tysięcy tenge.

Nie pozostaną bez pomocy także osoby zrównane w prawach z uczestnikami i inwalidami wojennymi, rodzice i wdowy po żołnierzach – ofiarach II wojny światowej, wdowy zmarłych inwalidów wojennych i zrównanych z nimi inwalidów, pracowników zaplecza frontowego.

Poza tym w związku z szeroko zakrojonymi obchodami 65-lecia zwycięstwa na ulgowe przejazdy weteranów i inwalidów wojennych przewidziano 383 milionów tenge.

Jest to wyraz szacunku dla naszych ojców i dziadów za ich pełną poświęcenia walkę i zwycięstwo, za to, że zapewnili nam życie w pokoju.

4.5 Polityka w obszarze sektora mieszkalno-komunalnego

Kryzys pokazał, że konieczna jest poprawa polityki rozwoju mieszkalnictwa komunalnego. Uważam, że w tej kwestii duży potencjał leży w systemie oszczędności mieszkaniowych. Koniecznie należy wykorzystać zasadę równego partnerstwa obywateli, Banku Budownictwa Mieszkaniowego, państwa i firm budowlanych.

Co to oznacza?

Obywatele oszczędzają na część wartości mieszkania w Banku Budownictwa Mieszkaniowego i mogą dostać tani kredyt hipoteczny.

Bank Budownictwa Mieszkaniowego tworzy pulę preferencji obywateli dotyczących mieszkania, szuka inwestorów budowlanych, banków drugiego poziomu gotowych finansować budowę mieszkań i w efekcie staje się zleceniodawcą.

Państwo, a konkretnie lokalne organy wykonawcze zapewnia działki i doprowadzenie mediów.

W ten sposób obywatele będą mogli na równych prawach uczestniczyć w budowie swojego mieszkania. Zapewniony będzie także zarówno popyt wypłacalny jak i budowa kontrolowana. Polecam Rządowi kontynuowanie w 2010 roku rekonstrukcji obiektów sektora mieszkalno-komunalnego rozpoczętej według planu „Mapa Drogowa 2010”. Do roku 2011 opracowany powinien być szeroko zakrojony plan modernizacji budownictwa komunalnego do 2020 roku.

Modernizacja infrastruktury budowlanej powinna odbywać się równocześnie z obniżeniem kosztów eksploatacyjnych i wdrożeniem oszczędnych technologii.

Należy kontynuować prace mające na celu doprowadzenie wody do obszarów wiejskich. W małych miastach wszyscy obywatele powinni mieć dostęp do dobrej wody.

5. Polityczna stabilność wewnętrzna fundamentem realizacji Strategicznego Planu 2020

W sferze polityki wewnętrznej i bezpieczeństwa narodowego kluczowymi zadaniami do 2020 roku pozostają zachowanie zgody i stabilności w społeczeństwie oraz umocnienie bezpieczeństwa kraju.

W nowym dziesięcioleciu będziemy nadal udoskonalać nasz system polityczny umacniając sukces planów gospodarczych konsekwentną modernizacją polityczną. Ważną rolę odegra tu reforma przepisów prawnych. Stoją przed nami poważne reformy systemu prawnego. Dziś niestety wszyscy widzimy jego mankamenty wynikające z nieefektywnego zarządzania, konfliktu funkcji organów stojących na straży prawa, braku odpowiedniej pracy kadrowej, a także transparentności i kontroli nad systemem ochrony prawnej w kraju.

W sektorze tym zachowało się wiele elementów minionego systemu. Mandaty stanowią wciąż tylko 5 proc., prace publiczne – 0,4 proc., a prace społeczne - 0.

Podstawowym rodzajem kary pozostaje pozbawienie wolności. Nikt nie zajmuje się resocjalizacją osób zwolnionych z miejsc odosobnienia.

W efekcie powiększają oni grupę aktywnych przestępców.

Wyzaczyłbym kilka ogólnych kierunków reformy.

Przede wszystkim należy zoptymalizować system prawny i wyraźnie określić kompetencje wszystkich organów państwa.

Należy poprawić jakość naszych przepisów. W funkcjonowaniu systemu prawnego należy przenieść akcenty z interesów resortowych na ochronę praw obywateli i interesów państwa.

Musimy wdrożyć surową kontrolę społeczną i parlamentarną.

Dlatego należy udoskonalić system odpowiedzialności i oceny działalności wszystkich organów stojących na straży prawa.

Kryterium efektywności powinny stać się nie wskaźniki ilościowe, a jakość pracy, której wskaźnikiem będzie wzrost zaufania obywateli, osób prawnych i zagranicznych inwestorów.

Innymi słowy w nowej dekadzie potrzebny nam jest nowy system prawny odpowiadający wysokim międzynarodowym standardom państw demokratycznych. Projekt stosownego dokumentu został już przygotowany na moje polecenie.

Dlatego zalecam Administracji Prezydenta, Rządowi, Sądowi Najwyższemu i organom ochrony prawa niezwłoczne przystąpienie do tej kompleksowej, systemowej pracy, mającej na celu udoskonalenie przestrzeni prawnej.

Zalecam także wniesienie w tym roku pod obrady parlamentu projektu ustawy o reformie systemu prawnego.

Szanowni obywatele Kazachstanu!

Nie można wykonać tak ogromnych zadań bez jednoczącej strategii narodowej.

Jeśli chcemy odnieść sukces, każdy z nas powinien wychodzić z następujących założeń:

Po pierwsze – najważniejsza jest nasza ojczyzna, niepodległy Kazachstan.

Po drugie – państwo i każdy obywatel zobowiązuje się nie robić nic, co mogłoby negatywnie wpłynąć na stabilność i dobrobyt mieszkańców Kazachstanu.

Po trzecie – wzrost gospodarczy to sprawa każdego z nas, klucz do rozwiązania priorytetowych problemów społecznych i zapewnienia dobrobytu całemu społeczeństwu i wszystkim mieszkańcom Kazachstanu.

Po czwarte – integracja z rynkiem regionalnym i światowym to kluczowy warunek rozwoju.

6. Polityka zagraniczna

Kurs polityki zagranicznej Kazachstanu będzie oparty na koncepcji polityki zagranicznej.

Prowadzona będzie aktywna, pragmatyczna i zrównoważona polityka zagraniczna ukierunkowana na obronę interesów narodowych, podniesienie międzynarodowego autorytetu kraju i umocnienie narodowego, regionalnego i globalnego bezpieczeństwa.

Kazachstan chce uczestniczyć w procesach podejmowania globalnych decyzji przy formowaniu nowej architektury stosunków międzynarodowych i światowego systemu handlowo-finansowego.

Kazachstan będzie aktywnie uczestniczyć w budowaniu dialogu strategicznego między wszystkimi istniejącymi systemami wspólnego bezpieczeństwa.

Kazachstan jest świadom swojej roli odpowiedzialnego uczestnika regionalnych oraz światowych procesów gospodarczych i od dnia uzyskania niepodległości podejmuje stosowne do tej roli działania.

Dlatego przywódcy wiodących państw świata i cieszących się autorytetem organizacji międzynarodowych – od gospodarczych po humanitarne – uważają się za przyjaciół Kazachstanu.

Powinniśmy być z tego dumni.

Reputacja, jaką cieszy się Kazachstan, pozwoliła naszemu krajowi zostać przewodniczącym Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

To dla nas wielki honor.

To wielka odpowiedzialność – przewodniczyć OBWE w najbardziej skomplikowanym okresie współczesnej historii ludzkości.

OBWE ze swoim unikalnym składem geograficznym państw członkowskich – a jest to 56 państw leżących na trzech kontynentach dysponujących najbogatszym doświadczeniem współpracy międzypaństwowej – jest jednym z kluczowych mechanizmów bezpieczeństwa międzynarodowego i współpracy.

Określiśmy już swoją wizję naszego przewodnictwa w OBWE.

Dlatego nie będę się nad tym rozwodzić.

Kazachskie przewodnictwo w najbardziej wpływowej organizacji do spraw bezpieczeństwa będzie miało ogólną dewizę: „Zaufanie. Tradycje. Transparentność. Tolerancja.”

Będziemy wspólnie szukać dróg rozwiązania wielu aktualnych zagadnień, będziemy wypracowywać wspólne mechanizmy zapobiegania sytuacjom kryzysowym.

Zamierzamy poszerzyć i umocnić pole porozumienia w kwestii fundamentalnych zagadnień bezpieczeństwa a także w kwestii rozwoju samej Organizacji.

Uczynimy wszystko, by OBWE stała się strukturą, która uznaje i akceptuje różnorodność świata XXI wieku.

Wiele państw członkowskich w OBWE wspierało plany Kazachstanu jak również moją propozycję przeprowadzenia zjazdu OBWE w Astanie w tym roku.

Proponowałem, by na tym zjeździe omówić aktualne problemy bezpieczeństwa w strefie odpowiedzialności OBWE, sytuację w Afganistanie i zagadnienia tolerancji.

Nasze przewodnictwo w OBWE będzie ukierunkowane na rozwój bezpieczeństwa i rozkwit wszystkich narodów świata.

Szanowni obywatele Kazachstanu!

Szanowni posłowie!

Jak widzicie, jesteśmy gotowi na nowy etap rozwoju naszego kraju. Z tak złożonym i szeroko zakrojonym zadaniem jeszcze się nie mierzyliśmy.

Starannie przeanalizowaliśmy i oszacowaliśmy nasze możliwości w nadchodzącym dziesięcioleciu.

Program rozwoju do 2020 roku zostanie opublikowana i rozdany. Praktycznie co do miesiąca wiemy, co, gdzie i jak będzie zrobione i zbudowane. I, co najważniejsze, jak już wspominałem wcześniej, na wszystkie nasze działania są zarezerwowane konieczne środki finansowe.

Wiemy, jakie czekają nas trudności. Kryzys światowy jeszcze się nie zakończył, choć jego najostrejsza faza już minęła. Jak i w poprzednim roku uprzedzam, że siła wyższa może wnieść jakieś zmiany do naszych planów, jednak nasza główna linia będzie kontynuowana.

Na tym polega istota i waga naszego programu.

Każdy otrzyma dostęp do dobrych jakościowo usług medycznych.

Wykształcenie będzie dostępne od przedszkola do uniwersytetu w całym kraju i dla wszystkich rodzin.

W kraju zdecydowanie polepszy się jakość usług mieszkaniowo-komunalnych.

Emeryci, inwalidzi i najuboższe rodziny zostaną niezawodnie zabezpieczone.

Młodzież – podstawa naszej przyszłości, otrzyma nowe możliwości budowania swojej przyszłości.

Oto nowe możliwości, które otwierają się przed każdym z nas, przed naszymi rodzinami, przed całym krajem.

Zjednoczywszy się w imię osiągnięcia naszych celów strategicznych, określonych w Strategii Rozwoju do 2030 roku, wypełniamy ważną misję – budujemy niepodległy, bogaty, stabilny politycznie Kazachstan.

Pokładamy wielkie nadzieje w członkach partii Nur-Otan, którzy powinni mobilizować całe społeczeństwo i wszystkich członków partii do realizacji zadań najbliższego dziesięciolecia. Do tego, by stanęli oni na czele tych prac i uczynili je swoim programem.

Drodzy moi rodacy!

Kończąc swoje przemówienie do was, chciałbym powiedzieć: razem zdołaliśmy uczynić Kazachstan postępowym i razem uczynimy go zamożnym.